

Ikä-HYTE-hanke: Palvelupolun kehittäminen ikääntyneiden liikkumisen edistämiseksi Tampereella

Visio Yhä useampi ikääntynyt liikkuu enemmän ohjatusti tai omaehtoisesti ja liikkumisvarmuus lisääntyy.

Ajankohta 5/2023-4/2025

Rahoittaja terveyden edistämisen määräraha (STM)

Kohderyhmä kotona asuvat, satunnaisesti sote-palveluita käyttävät ikääntyneet kuntalaiset

Tavoite

- Kehitetään kuntaan palvelupolku, joka edistää ikääntyneiden liikkumista ja kaatumisten ehkäisyä.
- Palvelupolku selkeyttää ja tukee ikääntyneiden liikuntapalveluiden koordinoitua ja toteutusta kunnan, hyvinvointialueen sote-palveluiden, järjestöjen sekä muiden yhteistyökumppaneiden välillä.

Miksi hanketta tarvitaan?

- 1** Ikääntyessä liikkumisvarmuus heikkenee ja kaatumiset yleistyvät.
- 2** Liikkuminen vähenee iän myötä.
- 3** Monipuolinen liikkuminen ja liikuntaharjoittelu ehkäisevät kaatumisia.
- 4** Liikuntapalveluihin ohjautuu pieni ja hyväkuntoisin osa ikääntyneistä.
- 5** Palveluissa on kehittämisen varaa.

Miten palvelupolkua kehitetään?

Ikääntyneiden osallistaminen

- postikysely ikääntyneille
- ikääntyneiden haastattelut
- vanhusneuvostojen tapaamiset

Ammattilaisten osaamisen vahvistaminen

- liikunnanohjaajien kysely ja työpajat
- kuntien liikuntapalvelukuvausten vertailuanalyysi

Kunnan ja muiden toimijoiden yhteistyön kehittäminen

- liikuntapalveluiden toimijakartta Tampereella
- hyvinvointialueen ja Tampereen liikuntapalvelujen yhteistapaamiset
- alueelliset kehittämistyöpajat

Ikääntyneet liikkujina ja liikuntapalvelujen käyttäjinä - havainnot postikyselystä

Ajankohta
syys-lokakuu
2023

Kohde-
joukko

65-85-vuotiaat
tamperelaiset

Toteutus

Kyselylomake väestötietojärjestelmään pohjautuen satunnaisesti 2 000:lle kohdejoukkoon kuuluvalla. Mahdollisuus vastata paperisella lomakkeella tai nettilomakkeella.

Ikäryhmät: 65-69, 70-74, 75-79, 80-85

Ikääntyneet liikkujina

Ikääntyneet vastaavat aktiivisesti kyselyihin

- Vastaajia oli 849 (43 % kohdejoukosta).
- Puolet vastaajista oli naisia ja puolet miehiä.
- Vastaajia oli kaikista ikäryhmistä 20-30 %.
- Paperilomakkeella vastasi 92 %.

Ikääntyneet tavoitetaan kyselyillä hyvin.

Suosittelun tuntemisessa on puutteita

- Liikkumisen suositukset tunsivat 14 %.
- Esimerkiksi näkemykset liikkumisen rasittavuudesta ja kestosta olivat ristiriidassa suositusten kanssa.

Viestintää tulisi kehittää siten, että se tavoittaa ikääntyneet ja lisää tietoa ikääntyneiden liikkumisen suosituksista.

Tasapainossa on ongelmia ja moni pelkää kaatumista

- Itsearvioitu tasapaino oli erittäin huono tai huono sisällä 11 %, ulkona 17 %.
- Kaatumista pelkäsi sisällä 23 %, ulkona 45 %.
- Viimeisen puolen vuoden aikana oli kaatunut 32 %.
- Fyysisiä vammoja kaatumisesta oli saanut 17 %.
- Tasapainoharjoittelua vähintään kahdesti viikossa teki 62 %.

Ikääntyneiden liikkumisen edistämisessä ja liikuntapalveluissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota voima- ja tasapainoharjoitteluun.

Osa käyttää liikkumisen apuvälineitä

- Apuvälinettä käytti sisällä 15 %, ulkona 31 %.
- Tavallisin apuväline oli kävelysauvat.

Liikuntapaikkojen tulisi olla sellaisia, että niihin on mahdollista tulla ja niissä on mahdollista liikkua apuvälineen kanssa.

Liikkumisen lisäämiseen on valmiutta

- 45 % oli ajatellut lisäävänsä liikkumista.
- 48 % liikkuisi enemmän, jos saisi itsensä helpommin liikkeelle.
- 32 % liikkuisi enemmän, jos olisi joku, kenen kanssa liikkua.
- 31 % liikkuisi enemmän, jos ei olisi niin paljon terveysongelmia.

Ikääntyneiden liikkumaan lähtemistä tulisi helpottaa tarjoamalla siihen matalan kynnyksen tukea.